

Ljubiteljima industrijske arhitekture svidjet će se Gaz Derrick, luksuzni stolni sat u obliku tornja nad plinskom bušotinom

Ure kao umjetničke skulpture

Iako se doskora činilo da je stolne i zidne satove vrijeme davno pregazilo, visoko urarstvo nije ih se odreklo i mnogi cijenjeni proizvođači pridonose njihovoj renesansi

Napisao Nevio Pintar

Hot Balloon manufakture L'Épée, prvi je mehanički sat konstruiran da visi sa stropa kao luster, a navija se okretanjem košarice

Fifth Element, precizna sobna meteorološka postaja oblikovana poput intergalaktičkog broda, avangardna je kreacija tvrtke MB&F

Kad je Kralj Sunce Luj XIV. svoje odaje u Versaillesu poželio ukrasiti satom dotad neviđene ljepote i raskoši, povjerio je tu zadaću svom omiljenom kiparu i dizajneru pokućstva Andréu Charlesu Boulleu. U suradnji s kraljevskim urarom Isaacom II. Thuretom, zaduženim za satni mehanizam, Boulle je posegnuo za omiljenim mu materijalima - pozlaćenom broncom, mesingom, kositrom i kornjačevinom - te francuskog kralja 1690. obradovao unikatnom urom dostojnom najluksuznijeg europskog dvora. Boulleov sat na umjetnički izrađenom pijedestalu od hrastovine nije samo mjerio protok vremena nego je, poput vremenske kapsule, sačuvao za buduća pokoljenja estetski i intelektualni duh tog davno prohujalog vremena. Danas je izložen u njujorškom Metropolitan muzeju.

I urari 21. stoljeća nastoje umjetnički artikulirati duh svoga vremena, stvoriti nešto što će jednog dana možda zaslužiti vitrinu u nekom muzeju, a o tim nastojanjima najbolje svjedoče moderni stolni i zidni satovi. Premda se doskora činilo da je takav tip satova vrijeme davno pre-

gazilo, visoko urarstvo nije ih se odreklo i danas mnogi cijenjeni proizvođači pridonose renesansi umjetnički oblikovanih stolnih i zidnih ura.

Zrakasto sunce, amblem Luja XIV., nadahnulo je dizajn zidnog sata Gold Sun, zajedničkog proizvoda švicarske urarske tvrtke L'Épée i francuske manufakture kristala Baccarat. Gold Sun je replika horološke umjetnine koju je glasoviti francuski dekorater Georges Chevalier 1948. dizajnirao za Baccaratov butik u New Yorku. Sunčeve zrake što izbijaju iz kućišta Gold Suna napravljene su od ručno obrađenih Baccarat kristala i premazane 20-karatnom pozlatom. Sat je impozantnih dimenzija, promjera jednog metra i mase 41 kilograma, a impozantna mu je i cijena - 100.000 eura. Olakotna je okolnost da ga ne treba prečesto navijati, tek svakih 25 dana. Izrađeno je samo 50 primjeraka tih zlaćanih zidnih ura uz koje svaki interijer poprima nešto od veličajnosti kraljevskih odaja.

Budući da roboti nezadrživo prodiru u sve sfere ljudskog života, Maximilian Büsser, osnivač avangardnog urarskog branda MB&F, posvetio im je osebujnu seriju luksuznih stol-

nih satova. Model Melchior je 30 centimetara visok, 6,3 kilograma težak i 35.000 švicarskih franaka vrijedan sat u obliku čovjekolikog robota iz čije fino uglačane staklene lubanje proviruje vrhunski L'Épéeov satni mehanizam. Robot-sat djeluje opasno jer umjesto ruku ima stilizirani bacač raketa i višecijevni top Gatling. Melchiorovi oboružani gornji ekstremiteti ne služe samo za ukras: njihovom vrtnjom navija se sat i podešavaju kazaljke. Vrijeme pokazuju dva diska na širokim robotovim prsima - jedan sate, drugi minute. Njegove krupne oči s hipnotičkim uzorkom svakih 20 sekundi zakolutaju kao svraka na jugovini. Na abdomenu nosi indikator zalihe energije, a s jednim navijanjem besprijeckorno će raditi punih 40 dana.

Temu započetu Melchiorom MB&F i L'Épée razradili su modelom Sherman, robotom kojem su jedine funkcije da točno pokazuje vrijeme i budi simpatije poput droida R2-D2 iz "Zvezdanih ratova". Umjesto na nogama, Sherman stoji na >

1. Time Machine je urarska vizija vremeplova
2. i 3. Zidni sat Vanitas podsjeća na to da život brzo prolazi, baš kao i pomalo zastrašujući stolni sat Requiem

4. Sto tisuća eura vrijedan zidni sat Gold Sun od pozlaćenog Baccarat kristala replika je horološke umjetnine koju je 1948. dizajnirao glasoviti francuski dekorater Georges Chevalier, a original je visio u spavaćoj sobi Marilyn Monroe

Za buđenje sa stilom talijanska manufaktura Montegrappa nudi pozlaćenu budilnicu Fortuna

5. i 6. Grant, samohodni stolni sat koji izgleda kao robotizirano vozilo za istraživanje drugih planeta, i njegov rođak, precizna i nadasve simpatična pozlaćena stolna ura Sherman

'Stolni satovi moraju pokazivati nešto više od vremena. Kad ih pogledate i dodirnete, moraju vas prenijeti u jednu novu dimenziju', kaže David Zanetta, suosnivač luksuznog urarskog brenda De Bethune

Vintage Racing podsjeća na instrument iz kokpita starih trkaćih automobila

gusjenicama i može se samostalno kretati po stolu, a ruke mu završavaju držačima za nalivpero ili kemijsku olovku. Mali Sherman ima veliku moć da samom svojom vedrom pojavom ljudima izmami osmijeh i popravi raspoloženje.

Shermanov rođak je model Grant, samohodni stolni sat koji izgleda kao robotizirano vozilo za istraživanje drugih planeta. Grant stoji na trima gumenim gusjenicama i nezadrživo će rotirati po stolu ma koliko bio hrapav ili pretrpan papirima. Futuristički dizajniran brojčanik preklapa se u tri različita položaja, od vodoravnog do okomitog, čime se transformira i cjelokupni izgled te kinetičke skulpture od nehrđajućeg čelika i kromiranog mesinga.

Bolji su stolni satovi nekad pokazivali ne samo vrijeme, nego i vremensku prognozu, što je Büssera nadahnulo da u modelu Fifth Element objedini sat, vlagomjer, termometar i barometar. Tu stolnu meteorološku postaju oblikovao je prema vlastitoj viziji intergalaktičkog

svemirskog broda, tako da je sastavni dio cijele konstrukcije i brončana figurica izvanzemaljca nazvanog Ross. Premda Fifth Element izgleda kao šarmantna znanstvenofantastična dosjetka, svi ugrađeni mjerni instrumenti izuzetno su precizni i daju dovoljno podataka za pouzdanu vremensku prognozu. Tko za Fifth Element može platiti 52.000 švicarskih franaka, ne mora čekati Zorana Vakulu da bi saznao hoće li vrijeme biti sunčano ili tmurno, ponegdje uz mogućnost oborina, grmljavine i invazije izvanzemaljaca.

Intergalaktička putovanja su kao i putovanja kroz vrijeme još u domeni znanstvene fantastike, a povijest maštanja o vremeplovima L'Épée je prikazao stolnim satom nazvanim Time Machine. Oblik tog sata, koji je rad dizajnera Martina Bola, u osnovi je jednostavan - rotirajući stakleni cilindar na metalnom tronožnom postolju - no svaki detalj inspiriran je nekim filmom s temom

7. Prvi model Jaeger LeCoultreovog Atmos iz 1928.
8. Najnoviji model Atmos sa potpisom dizajnera Marca Newsona
9. Skupocjeni modeli iz limitirane kolekcije Atmos Marqueterie proizvode se samo po narudžbi i isporučuju u intarzijom ukrašenim drvenim ormarićima

Stolni sat posvećen legendarnom talijanskom vozaču utrka Taziju Nuvolariju

